

1200-
43

RICHTLIJNEN MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE

Dijkversterking Nederlek

Lekdijk, gedeelte Schuwacht - Voorstraat - Opperduit

**RCHTILIJNEN VOOR HET MILIEUEFFECTRAPPORT
voor het (ontwerp)dijkversterkingsplan voor de
dijkversterking Nederlek**

Dijkversterking Nederlek

Lekdijk, gedeelte Schuwacht - Voorstraat - Opperduit

GEDEPUTEERDE STATEN VAN ZUID-HOLLAND

9 januari 2002

INHOUDSOPGAVE

I. INLEIDING.....	5
II. RICHTLIJNEN.....	6
III. INSPRAAKREACTIES (OPMERKINGEN)	8
IV. ADVIES VOOR RICHTLIJNEN VOOR HET MER VAN DE COMMISSIE VOOR DE MILIEUEFFECTRAPPORT	

I. INLEIDING

In juli 1999 is de Lekdijk binnen het verzorgingsgebied van het hoogheemraadschap van de Krimpenerwaard onderworpen aan de vijfjaarlijkse Veiligheidstoetsing. Hierbij is gebleken dat onder andere het dijktraject Schuwacht-Voorstraat-Opperduut te Nederlek (verder aangeduid met Nederlek) over een lengte van 5.385 m niet aan de veiligheidseisen voldoet en versterkt dient te worden. Het dijktraject Nederlek is een primaire waterkering. Voor een wijziging of uitbreiding van een rivierdijk geldt de m.e.r.-plicht indien het dijktraject langer dan vijf kilometer is. (Onderdeel C 12.2 van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage 1994 zoals laatstelijk gewijzigd bij Besluit van 29 april 1999, Stb. 208).

Ten behoeve van de te doorlopen m.e.r.-procedure hebben Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland op 15 oktober 2001 een startnotitie ontvangen van het hoogheemraadschap van de Krimpenerwaard.

Het hoogheemraadschap van de Krimpenerwaard dient voor de dijkversterkingswerkzaamheden een (ontwerp)dijkversterkingsplan op te stellen. Op grond van artikel 7 van de Wet op de waterkering dienen Gedeputeerde Staten het dijkversterkingsplan goed te keuren. De goedkeuring van het dijkversterkingsplan is het m.e.r.-plichtige besluit. Op grond hiervan zijn Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland in deze procedure het bevoegd gezag.

De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Staatscourant van 24 oktober 2001.

De startnotitie heeft van 29 oktober 2001 tot en met 26 november 2001 ter inzage gelegen.

De Commissie voor de milieueffectrapportage heeft op 20 december 2001 haar advies uitgebracht over de richtlijnen voor het Milieueffectrapport (MER). Tevens zijn achttien inspraakreacties ontvangen. Deze staan vermeld in hoofdstuk III.

Door Gedeputeerde Staten zijn in hun hoedanigheid van bevoegd gezag de hierna volgende richtlijnen opgesteld. Aan de hand van deze richtlijnen dient het MER opgesteld te worden.

II. RICHTLIJNEN

Het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage is van zodanige kwaliteit dat wij het advies vaststellen als zijnde de richtlijnen voor het op te stellen MER. Het advies wordt na hoofdstuk III integraal opgenomen.

Tevens dienen ook de volgende richtlijnen, als aanvulling op en in samenhang met het 'Advies voor Richtlijnen' van de Commissie voor de milieueffectrapportage in acht genomen te worden. Gerefereerd wordt aan het betreffende hoofdstuk uit het advies.

1. Probleemstelling (Ref. hoofdstuk 3.1)

In 2001 zijn proeven uitgevoerd met de overbodig geworden rivierdijk bij Bergambacht. Geef aan op welke wijze de resultaten en conclusies van deze proeven en experimenten doorwerken in de te hanteren berekeningsmodellen voor de sterkte van de dijk. Geef ook aan of de resultaten en conclusies van invloed zijn op de noodzaak van de dijkversterking of aanleiding geven tot andere oplossingsrichtingen.

2. Beschrijving en waardering van het plangebied (Ref. hoofdstuk 4)

Inventariseer en schenk aandacht aan de in het studiegebied aanwezige bronnen en wellen.

3. Inperking en uitwerking van varianten en alternatieven (Ref. hoofdstuk 6.2)

Hoofdstuk 5 van de Startnotitie beschrijft allereerst de mogelijke oplossingsrichtingen voor dijkversterking per dijksectie. Daarna worden per dijksectie de meest kansrijke oplossingen geselecteerd die in het MER nader uitgewerkt zullen worden en op de optredende effecten vergeleken zullen worden.

Per dijksectie dienen ook de volgende oplossingsrichtingen bestudeerd te worden.

- Dijksectie H₁
Een damwand in een tuimelkade tussen hectometerpaal (hmp) 9,5+50 en hmp 9,9+00
- Dijksectie H₂
Een damwandscherm in combinatie met grond (binnenwaarts) CO₁ tussen hmp 10,2+00 en hmp 10,8+50
Geef tevens aan waarom de grens van deze dijksectie ligt bij hmp 10,8+50
- Dijksectie H₃
Een damwand aan de waterkant
- Dijksectie H₅
Een kistdam tussen hmp 12,1+60 en hmp 12,2+40. Een korte damwand
- Dijksectie H₆
Een damwand CO₃ met mogelijkheid van een buitendijkse parkeervoorziening.
- Dijksectie I₁
Een damwandscherm in combinatie met grond (binnenwaarts) CO₁
- Dijksectie I₂
Verzwarend in grond naar buitenzijde GR₁
- Tussen dijksectie K en de Reinier Bloklaan
De mogelijkheid van bochtafsnijding met aandacht voor verkeersveiligheid
- Dijksectie L
Een damwand in een tuimelkade.

Ga uit van de juiste plaats van de gastransportleidingen van NV Nederlandse Gasunie (Dijksectie H5).

Onderzoek voor de buitendijkse woningen de mogelijkheden voor toekomstige aansluiting op de gemeentelijke riolering.

Houdt bij de uitwerking van de oplossingen per dijksectie rekening met de mogelijke oplossingen in de aangrenzende dijksecties.

Geef in Dijksecties H6 en H7 aan op welke wijze de haven en de winterberging toegankelijk blijven en onderzoek de mogelijkheden tot aanleg van parkeergelegenheid voor de watersporters.

Geef bij de verschillende varianten en alternatieven ook nadrukkelijk de consequenties aan met betrekking tot de bereikbaarheid van de aanliggende woningen en bedrijven tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden.

4. Visie op de dijkverbetering

Geef aan op welke wijze de door het Project Opperduin beoogde natuurdoelen gecompenseerd worden voorzover deze verloren gaan.

III. INSPRAAKREACTIES (OPMERKINGEN)

A. Samenvatting van de ingediende inspraakreacties

Hierna wordt een samenvatting gegeven van de ingediende inspraakreacties.

1. Dijkcommissie Lekkerkerk, per adres R. Ooms, Opperduit 290, 2941 AP Lekkerkerk. De dijkcommissie bestaat uit bewoners uit het gehele traject: Opperduit, Voorstraat en Schuwacht.
 - Verzoek om de bewoners zoveel mogelijk bij de planvorming te betrekken.
 - Landschappelijk dient de buurt zo min mogelijk te worden aangetast.
 - Er wordt twijfel uitgesproken over de veiligheidsfactoren: zijn deze niet overdreven, gelet op de proeven bij Bergambacht?
 - Indien mogelijk correcties toepassen op bepaalde delen van de dijkverhogingen van 1970.
 - Dijkvakken H1/H2: de mogelijkheid van een damwand met tuimelkade bezien tussen hmp 9,5 en 9,9.
 - Dijkvak H2: tussen hmp 10,2 en 10,8 variant CO₁ in projectnota-MER meenemen.
 - Dijkvak H5: tussen hmp 12,1 tot hmp 12,2 ook CO₄ als optie openhouden (kistdam).
 - Dijkvak H6: door middel van damwand CO₃ tegelijk een buitendijkse parkeervoorziening voor boten en een barrière tegen wegglijden dijk realiseren.
 - Dijkvak H7: optie CO₂ voor twee korte stukjes niet in beschouwing nemen.
 - Dijkvak I1: optie CO₁ open laten.
 - Dijkvak I2: variant GR1 overwegen.
 - Dijkvak K: oplossing GR2 in grond afwijzen, opteren voor damwand.
 - Dijkvak L: verhoging en versterking met een damwand in een tuimelkade + bestudering van bochtafsnijding tussen vak K en Reinier Bloklaan.

2. P.C.L. Melis, Voorstraat 248, 2941 EZ Lekkerkerk (gemeente Nederlek).

Gepleit wordt voor een damwand ter versterking van dijkvak K en de dijk niet te verzwaken door grondaanbrenging, zodat de woning aan vorengenoemd adres niet geamoveerd hoeft te worden.

3. R. van Zoest, Voorstraat 246, 2941 EZ Lekkerkerk (gemeente Nederlek).

Is ontstemd over de tot op heden gevolgde procedure en over de mogelijke verwijdering van zijn woning. Verzoekt om gedurende de verdere procedure op de hoogte te worden gehouden.

4. Rob Kuipers, Schuwacht 108, 2941 EG Lekkerkerk (gemeente Nederlek).

Verzocht wordt om voor het gedeelte Schuwacht de mogelijkheid van een kantelkade of keermuur te onderzoeken en tevens de macrostabiliteit van dit dijkgedeelte. Is de beschrijving van de huidige situatie voldoende?

5. J. Streefland, Opperduit 350A, 2941 AR Lekkerkerk (gemeente Nederlek).

Voor deelsectie H5 lijkt een vrijwel onzichtbaar aangebrachte damwand in het buitendijks terrein afdoende.

6. H.J. Paaij, Voorstraat 91, 2941 EZ Lekkerkerk (gemeente Nederlek).

Sinds 2000 bewoner nieuwbouwwoning. Bij aanschaf niet op de hoogte van slechte toestand dijk ter plaatse. Ook later niet door het hoogheemraadschap geïnformeerd. Verzoekt de mogelijkheid te overwegen een damwand te plaatsen ter hoogte van dijkvakken hmp 15.5/15.6 en de procedure niet te versnellen.

7. De Ruijter de Wildt & de Vroom, advocaten, namens Ouwehand Bouw BV, Herenweg 13 te Katwijk.

Verzocht wordt met spoed een damwand te plaatsen in dijkvak K, zodat daarna vergunning aan cliënte kan worden verleend voor de bouw van vijf dijkwoningen en veertien achter de dijk gesitueerde 2 onder 1 kap-woningen.

8. Pieter Simons, Opperduits 3, 2941 AI Lekkerkerk (gemeente Nederlek). (twee brieven).
Inspreker vraagt of zijn huis, bij een buitenwaartse grondoplossing, dient te verdwijnen. Verzoekt om buitenwaartse oplossing door middel van het indijken van het 'voorland' mee te nemen. Tevens het verzoek om in sectie H2 ten hoogte van zijn woning ook de constructieve oplossing van een damwand in overweging te nemen. Graag de criteria formuleren voor 'gaaf traditioneel dijkhuis'.

9. NV Nederlandse Gasunie, Concourslaan 17 te Groningen.
De belangen van de Gasunie bij de te treffen maatregelen meewegen. De ligging van de gas-transportleiding correct aangeven: in sectie H5 en niet H1.

10. S. de Jong, Opperduits 31, 2941 AN Lekkerkerk (gemeente Nederlek).
Verzoekt:

- om de damwand ten hoogte van zijn woning in plaats van in de dijk aan de waterkant te slaan;
- om toestemming om de woning af te breken en op dezelfde locatie te herbouwen;
- in de toekomstige situatie de buitendijkse woningen op het rioleringsstelsel aan te sluiten;
- in de toekomstige situatie snelheidsremmende maatregelen op de weg aan te brengen.

11. Lekstroom Transport BV, Opperduits 73a, 2941 AS Lekkerkerk (gemeente Nederlek).
Verzocht wordt de bereikbaarheid van het bedrijf in stand te houden zowel gedurende de werkzaamheden als in de nieuwe situatie.
Gaarne helderheid omtrent de noodzaak van versterking van dijkvak H7 ('kerkhofbocht'), gelet op de karakterisering van de stabiliteit: 'goed/minder slecht'. Verzoek om uitbreiding van de projectgroep met nog een vertegenwoordiger uit Opperduits.

12. Familie Monteban, Opperduits 71, 2941 AS Lekkerkerk (gemeente Nederlek).
Gaarne een oplossing kiezen waarbij woning van reflectant gespaard wordt.

13. Watersportvereniging 'Lekkerkerk', p/a Saturnusstraat 8, 2597 HJ Nieuw-Lekkerland.
Mist de aanduiding 'recreatieve bestemming' van gebied om en nabij jachthaven. Verzoek om:
- toegankelijkheid te garanderen van jachthaven, ook voor rolstoelgebruikers;
 - een parkeeroplossing voor gebruikers van de jachthaven in de nieuwe situatie;
 - handhaving van landschap en natuur rond jachthaven, met name riet en gors;
 - aandacht voor behoud en bereikbaarheid winterberging.

14. Vereniging onderzoek flora en fauna, p/a m.e.r.-loket VOFF, Postbus 506, 6700 AM Wageningen.
Verzoek om:
- besparing van natte graslanden en sloten nabij de bestaande dijk, bijvoorbeeld door middel van verzameling en terugplaatsing van zeldzame plantensoorten (voorwaarde: niet al te voedselrijke bovengrond);
 - basalt te gebruiken als nieuwe dijkbekleding en terugplaatsing van bestaande basaltblokken in verband met besparing van karakteristieke soorten korstmos;
 - instandhouding van dezelfde oppervlakte aan buitendijks riet en/of moeras ten behoeve van beschermde zoogdieren;

- de aanleg van nieuwe voortplantingsbiotopen voor amfibieën en reptielen als compenserende maatregel voor verdwijning van bestaande door graafwerkzaamheden;
- in het MER de gegevens over de aanwezige soorten serieus mee te wegen en voor een aantal soorten compenserende en mitigerende maatregelen te nemen.

15. M.L. Ottingh sr., Opperduits 430, 2941 AS Lekkerkerk (gemeente Nederlek).

Maakt bezwaar tegen de voorgestelde oplossing CO₂ (damwand met grond binnenwaarts) ten hoogte van zijn woning. Zijns inziens is er voldoende ruimte voor een buitendijkse oplossing.

16. M.J. Verschuren h/o HARCO, Voorstraat 11A, 2941 ET Lekkerkerk (gemeente Nederlek).

Maakt bezwaar tegen slaan van damwand ten hoogte van Voorstraat 11A, in verband met vrees voor schade en inkomstendering.

17. J.A. de Graaff, h/o Neon-Art, Voorstraat 11A, 2941 ET Lekkerkerk (gemeente Nederlek).

Maakt bezwaar tegen slaan van damwand t.h.v. Voorstraat 11A, in verband met vrees voor hinder, schade en omzetverlies.

18. De Jonge, advocaten, Essenlaan 4, 3062 NM Rotterdam, namens:

- Voorstraat Elf BV, Voorstraat 11, 2941 ET Lekkerkerk (gemeente Nederlek);
- Benzinestation de Dijk BV, Voorstraat 11, 2941 ET Lekkerkerk (gemeente Nederlek);
- de heer A.W. Reijmers en mevrouw C.N. Reijmers-van Buren, Voorstraat 9, 2941 ET Lekkerkerk (gemeente Nederlek).

Gevreesd wordt voor beperkte bereikbaarheid van het benzinestation - en derhalve vermindering van de omzet - door de werkzaamheden aan de dijk. Verzocht wordt rekening te houden met commerciële belangen van cliënten, tevens met de bereikbaarheid van het station. Er wordt een beroep op schadevergoeding gedaan. De startnotitie wordt aangevochten en verzocht wordt het dijkverzwaringplan niet definitief vast te stellen.

B. Algemene opmerkingen met betrekking tot de inspraakreacties die zijn ingediend naar aanleiding van de startnotitie

Naast de rechtstreeks bij het bevoegd gezag voor de m.e.r. binnengekomen reacties, zijn er opmerkingen - soms van dezelfde personen - die via de Dijkcommissie Nederlek of het hoogheemraadschap Krimpenerwaard zijn binnengekomen. Ambtshalve zijn ook deze reacties betrokken bij de totstandkoming van de richtlijnen.

Voorzover de inspraakreacties verzoeken om een bepaalde oplossingsrichting ook in het MER uit te werken is daar in deze richtlijnen overwegend aan tegemoetgekomen.

Voorzover de inspraakreacties verzoeken om de toepassing van subsidies en/of schadevergoeding betreffen wordt opgemerkt dat deze verzoeken geen onderdeel van de m.e.r.-procedure uit kunnen maken. Deze verzoeken kunnen eerst in behandeling worden genomen na vaststelling van het dijkversterkingsplan door het hoogheemraadschap en na goedkeuring van het plan door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland worden ingediend bij het hoogheemraadschap van de Krimpenerwaard.

Inzake de opmerkingen die betrekking hebben op de wijze waarop de bewoners door het hoogheemraadschap betrokken worden bij de dijkverbeteringsplannen, zoals bijvoorbeeld opname in de projectgroep, geldt dat dit een aangelegenheid is tussen de bewoners en het hoogheemraadschap van de Krimpenerwaard. Wel zijn wij van mening dat het hoogheemraadschap op een open wijze met de omgeving communiceert en veel aandacht schenkt aan voorlichting en de mogelijkheden tot inspraak.

Wij noemen met name het Infobulletin van het hoogheemraadschap en de informatieavonden van 29 mei 2001 en van 31 oktober 2001. Ook het Milieueffectrapport is een communicatiemiddel en wordt door het hoogheemraadschap ook nadrukkelijk als zodanig beschouwd.

Verscheidene opmerkingen betreffen zeer specifieke en gedetailleerde vragen van bewoners en aanliggende bedrijven. Wij verzoeken hierbij het hoogheemraadschap om op het moment dat de eerste alternatieven zijn uitgewerkt voor de belanghebbenden per dijksectie een bijeenkomst te houden waarop alle detailvragen doorgesproken kunnen worden.

Al degenen die schriftelijke opmerkingen hebben gemaakt, zullen als antwoord een exemplaar van deze richtlijnen toegestuurd krijgen.

**Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Dijkversterking Nederlek,
Schuwacht – Opperduit**

20 december 2001

1200-38

ISBN 90-421-0915-7
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

commissie voor de milieueffectrapportage

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland
Directie Water en Milieu
Afdeling Algemeen Beleid en Coördinatie
Postbus 90602
2509 LP DEN HAAG

uw kenmerk
DWM/2001/10.000

uw brief
23 oktober 2001

ons kenmerk
1200-39/Lv/gl

onderwerp
Advies voor richtlijnen Dijkversterking
Nederlek, Schuwacht - Opperduit

doorkiesnummer
(030) 234 76 26

Utrecht,
20 december 2001

Geacht college,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de Dijkversterking Nederlek, Schuwacht - Opperduit. Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag de vastgestelde richtlijnen krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

dr. ir. J.J.T.M. Geerards
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Dijkversterking Nederlek, Schuwacht - Opperduit

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Dijkversterking Nederlek, Schuwacht – Opperduit

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieueffect-
rapport over Dijkversterking Nederlek, Schuwacht – Opperduit,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland door de Commissie voor
de milieueffectrapportage; namens deze

de werkgroep m.e.r.

Dijkversterking Nederlek, Schuwacht – Opperduit,

de secretaris
drs. M.P. Laeven

de voorzitter
dr.ir. J.J.T.M. Geerards

Utrecht, 20 december 2001

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES	2
3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING.....	2
3.1 Probleemstelling.....	2
3.2 Doel.....	3
3.3 Besluitvorming.....	3
4. BESCHRIJVING EN WAARDERING VAN HET PLANGEBIED	5
4.1 Landschap	5
4.2 Natuur.....	5
4.3 Cultuurhistorie	6
4.4 Overige aspecten	6
5. VISIE OP DE DIJKVERBETERING	7
6. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	7
6.1 Voorgenomen activiteit	7
6.2 Inperking en uitwerking van varianten en alternatieven	8
6.2.1 Nulalternatief.....	9
6.2.2 Meest milieuvriendelijk alternatief	9
7. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU.....	10
7.1 Algemeen	10
7.2 Landschap	10
7.3 Natuur.....	10
7.4 Cultuurhistorie	11
7.5 Overige aspecten	11
8. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN	11
9. LEEMTEN IN INFORMATIE	12
10. EVALUATIEPROGRAMMA	12
11. VORM EN PRESENTATIE	13
12. SAMENVATTING VAN HET MER.....	13

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 23 oktober 2001 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.
2. Kennisgeving in Staatscourant nr. 206 d.d. 24 oktober 2001.
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. INLEIDING

Het Hoogheemraadschap van de Krimpenerwaard heeft het voornemen om de Lekdijk tussen Schuwacht en Opperduut (verder aangeduid met Nederlek) over een lengte van 5385 meter te versterken, daar niet voldaan wordt aan de veiligheidseisen. Het dijktraject Nederlek is een primaire waterkering. Ter ondersteuning van de besluitvorming over het dijkverbeteringsplan ex artikel 7 van de Wet op de waterkering wordt milieueffectrapportage (m.e.r.) uitgevoerd.

Bij brief van 23 oktober 2001 is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER)¹. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Staatscourant van 24 oktober 2001².

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel:

- informatie bevat die in het MER opgenomen moet worden of die nader onderzocht moet worden, zoals informatie over specifieke lokale milieumomstandigheden;
- belangrijke vragen en discussiepunten naar voren brengt, bijvoorbeeld over te onderzoeken alternatieven.

De Commissie is van mening dat de startnotitie al veel voor het MER relevante informatie bevat. Bij het opstellen van haar richtlijnenadvies heeft zij deze informatie op juistheid, compleetheid en relevantie voor de besluitvorming getoetst. Verder richt dit advies zich vooral op die onderwerpen die in het MER nog nader aan de orde moeten komen.

De Commissie richt zich in haar advisering over dijkverbeteringsprojecten voornamelijk op de landschappelijke, natuur- en cultuurhistorische aspecten (LNC). Dit laat natuurlijk onverlet dat in het MER ook andere aspecten die een belangrijke rol spelen bij de dijkverbeteringen kunnen worden opgenomen. De Commissie denkt hierbij aan effecten op het woon- en leefmilieu, zoals regelmatig terugkerende wateroverlast voor aanwonenden, effecten op recreatieve functies van de dijk en overlast (bijvoorbeeld geluidhinder) tijdens de werkzaamheden.

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

⁴ Bijlage 4 geeft hiervan een lijst.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

In het MER dient de gehanteerde overslagnorm voor het bepalen van de dijktafelhoogte te worden vermeld en gemotiveerd. Verder dient de extreme dijktafelhoogte voor de secties H1 en L, zowel ten opzichte van de huidige dijkhoogte ter plaatse als de overige dijktafelhoogtes in het MER te worden verklaard.

In het MER dient bijzondere aandacht uit te gaan naar de bouwlocaties in de gemeente Lekkerkerk, zowel binnen- als buitendijs, die zijn opgenomen in bestemmingsplannen. Een beschrijving van reeds gerealiseerde en voorgenomen activiteiten is van belang omdat voor sectie K de plannen van invloed zijn op het type dijkversterking en het tracé.

Bij de voorgenomen varianten voor de dijkvakken waarbij sprake is van behoud van rietgorzen dienen niet alleen oplossingen in grond maar ook constructieve oplossingen in de beschouwing te worden betrokken.

Het is belangrijk dat de informatie uit het MER voor een ieder toegankelijk is. In de praktijk blijkt dit regelmatig niet het geval te zijn. Een goede samenvatting kan een zeer belangrijke bijdrage leveren aan de overdracht van informatie. Om deze reden zal de Commissie, meer dan tot nu toe het geval was, bij haar oordeel over het MER de inhoud en presentatie van de informatie in de samenvatting meewegen.

3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

3.1 Probleemstelling

De probleemstelling is in de startnotitie (§ 2.1) over het algemeen voldoende beschreven. Mede gelet op het belang om de dijk niet zwaarder te ontwerpen dan noodzakelijk, vraagt de Commissie nog aandacht voor de volgende punten:

- de gehanteerde overslagnorm voor het bepalen van de dijktafelhoogte dient in het MER gemotiveerd te worden vermeld;
- de extreme dijktafelhoogte voor de secties H1 en L, zowel ten opzichte van de huidige dijkhoogte ter plaatse als de overige dijktafelhoogtes dienen in het MER te worden verklaard⁵;

⁵ Zie ook inspraakreactie nr. 7 (bijlage 4).

- in het MER dient duidelijk gemaakt te worden of en zo ja hoe bij het toetsen van de sterkte van de dijk gebruik is gemaakt van het begrip beoordelingsprofiel en van de bewezen sterkte van de dijk;
- in het MER dient te worden aangegeven of de Integrale Verkenning Benedenrivieren voor de dijktafelhoogtes iets heeft opgeleverd en wat de consequenties hiervan zijn voor de bestemmingen in de polder (zie ook § 3.3);
- bij de berekeningen van de maatgevende hoogwaterstanden ter plaatse van het dijkvak Nederlek is uitgegaan van een zeespiegelstijging van 60 cm/eeuw (het zogenaamde gemiddeld scenario lange termijn). In het MER dient te worden aangegeven of hierdoor (grote) verschillen ontstaan ten opzichte van de berekeningen ter plaatse van de overige (nabije) dijkringen;
- de informatie met betrekking tot de faalmechanismen microstabiliteit en erosiebestendigheid dient in het MER te worden verhelderd. De erosiebestendigheid van het binnentalud moet nog worden onderzocht afhankelijk van de gekozen oplossing. Als de kruinhoogte voldoende is om een overslagdebiet van minder dan 0,1 l/m/s te halen, is de erosiebestendigheid niet meer in het geding.

3.2 Doel

In de startnotitie zijn drie doelen van de dijkverbetering genoemd (§ 2.2):

- het versterken van het dijktraject Nederlek zodanig dat dit voldoet aan de veiligheidseisen;
- het zoveel mogelijk ontzien en waar mogelijk versterken van ecologische, landschappelijke en cultuurhistorische waarden;
- het zoveel mogelijk behouden en waar mogelijk versterken van overige functies op en langs de dijk.

Hiermee is de doelstelling voldoende beschreven.

3.3 Besluitvorming

In het MER moet worden aangegeven welke randvoorwaarden en uitgangspunten (onder andere ruimtelijke beperkingen) gelden bij de voorgenomen dijkverbetering. Hierbij dient te worden verwezen naar de beleidsnota's, (ontwerp-)plannen en wetten, waarin deze zijn of worden vastgelegd (§ 7.2 van de startnotitie bevat een lijst van relevante plannen); bijzondere aandacht verdienen de beleidslijn "Ruimte voor de rivier" en de "Watertoets"⁶, die maken dat de mogelijke gevolgen van de voorgenomen activiteit op waterhuishoudkundig gebied en vice versa⁷, in beeld dienen te worden gebracht.

Aangegeven moet worden of er in (de omgeving van) het studiegebied gebieden liggen, die op grond van milieuaspecten een speciale status in het beleid hebben of krijgen. De Commissie vraagt bijzondere aandacht voor:

- de onderdelen van de ecologische hoofdstructuur;
- de Krimpenerwaard, aangewezen als Belvédèregebied;
- de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur;

⁶ Zie de in oktober 2001 verschenen "Bestuurlijke notitie Watertoets" en de "Handreiking Watertoets".

⁷ In bijlage VII van inspraakreactie nr. 7 (bijlage 4) wordt ingegaan op gevolgen van de veranderende waterhuishouding.

- het Landinrichtingsplan Krimpenerwaard.

Structuurschema Groene Ruimte

Delen van het plangebied zijn aangewezen als onderdelen van de ecologische hoofdstructuur in het Structuurschema Groene Ruimte⁸ (SGR). Daarom dient - indien het voornemen in deze gebieden van invloed kan zijn - de beschermingsformule van het SGR te worden doorlopen:

1. Is er sprake van aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden, of (in geval van nog niet volledig gerealiseerde natuurontwikkelingsgebieden) van het onomkeerbaar verloren gaan van ontwikkelingsmogelijkheden?
2. Is er sprake van een zwaarwegend maatschappelijk belang?
3. Kan de activiteit elders of op een andere manier worden gerealiseerd?
4. Wat zijn de mogelijkheden voor compensatie indien ook na mitigeren aanwijsbare schade optreedt⁹?

Soortbescherming

Daarnaast bevinden zich waarschijnlijk soorten in het studiegebied die beschermd zijn¹⁰. Aangegeven moet worden:

- welke planten- en diersoorten in het studiegebied voorkomen die op grond van nationaal of internationaal beleid¹¹ een beschermde status hebben;
- of de activiteit niet zal leiden tot strijdigheden met artikel 23 en 24 van de Natuurbeschermingswet.

Het bevoegd gezag zal dienen te beoordelen of er een ontheffing op grond van de Natuurbeschermingswet¹² aangevraagd zal moeten worden. Indien dat het geval is dient het MER te beschrijven:

- of er andere bevredigende oplossingen bestaan;
- of afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan;
- of er redenen zijn van - onder andere - groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard¹³ die een ontheffing mogelijk zouden kunnen maken.

⁸ PKB deel 4, blz. 64.

⁹ Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de volgend publicatie: Ministerie LNV, Directie Groene Ruimte en Recreatie: *Uitwerking compensatiebeginsel SGR*, oktober 1995.

¹⁰ Zie bijvoorbeeld de inspraakreactie van de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (nr. 15, bijlage 4), waarin gewezen wordt op het voorkomen van bijzondere flora en fauna.

¹¹ De Natuurbeschermingswet vormt bij soortbescherming het uitgangspunt (hierin zijn de soorten uit de Vogel- en de Habitatrichtlijn geïmplementeerd). Daarnaast dient (indien relevant) te worden ingegaan op de conventies van Bern, Bonn en Ramsar.

¹² Artikel 25.

¹³ Zie daartoe de AMvB *Besluit Ontheffingen en Vrijstellingen Natuurbeschermingswet*, artikel 2 a t/m e.

4. **BESCHRIJVING EN WAARDERING VAN HET PLANGEBIED**

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."

De bestaande toestand van het milieu, voor zover deze door de dijkverbetering kan worden beïnvloed, moet worden beschreven als referentie voor de te verwachten milieueffecten van alle alternatieven. Autonome ontwikkelingen of veranderingen die binnen afzienbare termijn kunnen worden voorzien onder invloed van reeds vastgelegd beleid, dienen bij de beschrijving van de bestaande toestand te worden betrokken. Met name zijn hierbij van belang de bouwplannen ter hoogte van sectie K (zie ook § 4.4).

4.1 Landschap

De Commissie is van mening dat het landschap in de startnotitie goed is omschreven (§ 3.2) en dat de bewuste tekstdelen kunnen worden overgenomen in het MER. Wel vraagt de Commissie nog aandacht voor de vormgeving van de afritten, die volgens de startnotitie een karakteristiek karakter kennen.

De kwaliteit van het dijkenlandschap kan per sectie duidelijk gemaakt worden door middel van representatieve dwarsprofielen en een kaart met de onderscheidende landschappelijke kenmerken. Dit kan een basis vormen voor de beoordeling van de alternatieven.

4.2 Natuur

In de startnotitie (hoofdstuk 3 en bijlage 1) wordt een duidelijke beschrijving gegeven van de natuur. Op enkele punten dient deze in het MER te worden aangevuld:

- Een nadere beschrijving van natuurwaarden van de buitendijkse gorzen in het gebied, met name waar ze voorkomen en welke typen begroeiing aanwezig zijn inclusief aanwezige fauna-elementen¹⁴; ook dient de betekenis van de gorzen als verbindingzone voor nabij gelegen grotere gorzen te worden aangegeven.
- Een beschrijving van de beschermde planten- en diersoorten in het gebied waarin effecten voor de betreffende soorten zijn te verwachten¹⁵.
- Een beschrijving van de potenties van de buitentaluds, alsmede een indicatie van de standplaatsomstandigheden (expositie, breedte van de strook boven de glooiing).

¹⁴ Zie hiervoor bijvoorbeeld het in de startnotitie aangehaalde document "Gorzen langs de Lek – behoud en inrichting, locaties N7 t/m N11".

¹⁵ De Commissie wijst erop dat er een discrepantie bestaat tussen informatie in de startnotitie ("in het projectgebied komen geen beschermde plantensoorten voor") en in inspraakreactie nr. 7, bijlage 4 ("er komen geen internationaal beschermde soorten voor, maar wel 27 wettelijk beschermde soorten en Rode Lijstsoorten").

Ook dient in het MER nader te worden aangegeven hoe invulling wordt gegeven aan de verdere realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (plan Gorzen langs de Lek, plan Opperduit¹⁶). Dit kan van belang zijn voor de effecten van de voorgenomen activiteiten op natuur. Zo dient bij de beoordeling van effecten bij een buitenwaartse versterking in grond rekening te worden gehouden met het aantasten van het project Opperduit dat nu in uitvoering is.

4.3 Cultuurhistorie

De Commissie is van mening dat de cultuurhistorie in de startnotitie over het algemeen goed is beschreven (§ 3.4 en 3.8.3). Wel vraagt de Commissie nadere aandacht voor de volgende punten:

- de relatie tussen binnen- en buitendijks landschap. Anders dan in het oostelijke rivierengebied, waar beide gebieden sterk van elkaar verschillen, is in de Krimpenerwaard het verschil tussen binnen- en buitendijks landschap gering. Op oude kaarten is te zien dat de verkaveling van het binnendijkse gebied onder de dijk doorliep in de uiterwaarden. Deze situatie is veranderd door de toenemende (industriële) bebouwing en de recente natuurontwikkeling in de uiterwaarden. Overigens betekent dit ook dat delen van het gebied te beschouwen zijn als oud cultuurland, waarin archeologische resten niet zijn uitgesloten;
- in het binnendijkse gebied vraagt de Commissie aandacht voor zogenaamde hennepakkers, kleine percelen naast de boerderijen, waarop vroeger hennep is geteeld. Deze akkers zijn kenmerkend voor de Zuid-Hollandse Waarden¹⁷;
- de opmerking over dijkbebouwing die toch al gesloopt wordt (§ 3.8.1) zou ook in § 3.8.3 van de startnotitie moeten staan. Het betreft voor een deel bebouwing met cultuurhistorische betekenis;
- overal waar bebouwing (zowel binnen- als buitendijks) langs het dijktraject in het geding is, dienen de panden op kaart te worden aangegeven die zijn gekenmerkt als gemeentelijk monument, ofwel aangegeven in het monumenten inventarisatie project of monumenten selectie project.

4.4 Overige aspecten

In de startnotitie is een korte beschrijving gegeven van enkele gebiedsfuncties (§ 3.6 en 3.7). In het MER kan voor wat betreft verkeer worden volstaan met deze beschrijving. Een meer gedetailleerde beschrijving dient te worden gegeven van het gebruik van de dijk en omgeving voor de functies recreatie, landbouw en wonen, alsmede in de voorziene toekomstige ontwikkelingen daarin. Deze beschrijving kan zich beperken tot die delen van het traject waarbij sprake is van ingrepen die de ruimtelijke functie kunnen beïnvloeden en die informatie die van invloed kan zijn op de te ontwikkelen dijkverbeteringsalternatieven. Bijzondere aandacht verdienen de bouwlocatie(s) in de gemeente Lekkerkerk, zowel binnen- als buitendijks, die zijn opgenomen in bestemmingsplannen. Een beschrijving van reeds gerealiseerde en

¹⁶ Bijvoorbeeld door het treffen van maatregelen voor behoud van aanwezige kleine gorzen met corridorfunctie (aanbrengen vooroevers, instellen maairegiem rietgorzen), of aanwijzen van locaties voor natuurcompensatie.

¹⁷ Zie Historische Encyclopedie Krimpenerwaard 10, 1985, pp. 1-28.

voorgenomen activiteiten is van belang omdat voor sectie K de plannen van invloed zijn op het type dijkversterking en het tracé. Ook een beschrijving van plannen met betrekking tot de sanering van het buitendijks verlaten fabrieksterrein is nodig om eventueel compensatiemogelijkheden voor natuur en ruimte voor de rivier in beeld te brengen.

Daarnaast dient om de haalbaarheid en effecten van kansrijke varianten te kunnen beoordelen, een geotechnisch lengteprofiel in het MER te worden opgenomen.

5. VISIE OP DE DIJKVERBETERING

In hoofdstuk 4 van de startnotitie wordt een visie gegeven op het dijkverbeteringsproject. De visie en de selectie van mogelijke oplossingen zijn naar het oordeel van de Commissie over het algemeen helder beschreven. In de visie dient wel nog het technisch uitgangspunt voor de dijkversterking te worden benoemd (bijvoorbeeld versterking zoeken in grond, en als dat geen haalbare oplossing biedt, dan pas op constructieve oplossingen overgaan). De aanpak voor de selectie van oplossingen luistert erg nauw; de Commissie adviseert daarom exacte dwarsdoorsneden in het MER op te nemen in plaats van de schetsmatige doorsneden in de startnotitie.

De Commissie wijst nog op mogelijkheden van (herinrichting) van kleinere buitendijkse terreintjes voor natuurcompensatie, die wel van betekenis zijn voor natuur en van weinig betekenis voor rivierbedverruiming.

In aanvulling op de in de startnotitie geconstateerde knelpunten (§ 4.4) dient in het MER ingegaan te worden op consequenties en mogelijke knelpunten door de bouwlocaties in Lekkerkerk, en de mogelijke discrepantie tussen de dijkversterking en de uitvoering van project Opperduut.

6. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen, en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven."

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

6.1 Voorgenomen activiteit

De voorgenomen activiteit is in de startnotitie aangeduid als het zodanig verbeteren van het dijktraject Nederlek dat voldaan wordt aan de voor deze waterkeringen geldende veiligheidseisen en dat ecologische, landschappelijke en cultuurhistorische waarden en bestaande bebouwing zoveel mogelijk worden

ontzien of behouden en waarmogelijk versterkt. De voorgenomen activiteit moet worden beschreven voor zover deze gevolgen heeft voor het milieu. Het is zinvol uit te gaan van een analyse van de voorgenomen activiteit per dijktraject (de startnotitie bevat daartoe een aanzet) en om onderscheid te maken tussen activiteiten tijdens de aanleg en tijdens het gebruik.

6.2 Inperking en uitwerking van varianten en alternatieven

De inperking van oplossingsrichtingen/varianten als verwoord in de startnotitie (hoofdstuk 5) is voldoende onderbouwd. De Commissie vraagt nog aandacht voor de volgende punten:

- uit de startnotitie en aanvullende stukken is niet duidelijk geworden of bij het beoordelen van de stabiliteit en veiligheid van de bestaande dijk ook het beoordelingsprofiel is onderzocht. In het MER dienen de resultaten van deze analyse te worden opgenomen;
- in geval van knelpunten dient (bij voorkeur in dwarsprofielen) te worden aangegeven waarom bepaalde voor de hand liggende varianten niet realistisch zijn¹⁸;
- de uitvoerbaarheid van varianten is altijd aan beperkingen onderhevig. De technische risico's tijdens de uitvoering en op de lange termijn (schade aan gebouwen, invloed op grondwaterstroming) dienen goed herkenbaar en zo nauwkeurig mogelijk te worden aangegeven;
- gezien het belang van aanwezige rietgorzen stelt de Commissie voor bij de secties H2 en I1 ook constructieve oplossingen mee te nemen in de effectenanalyse;
- alle relevante varianten (principe-oplossingen) dienen per dijksectie in markante dwarsprofielen op schaal en in relatie met het huidige dwarsprofiel uitgewerkt te worden;
- de periode waarin de dijkverbetering kan worden uitgevoerd, is aan beperkingen onderhevig (onder andere broedseizoen). Deze beperkingen dienen te worden geïnventariseerd en beschouwd.

De keuze van de alternatieven moet worden gemotiveerd evenals de selectie van het eventuele voorkeursalternatief. Beschrijving van het meest milieuvriendelijke alternatief is verplicht. In het MER moet duidelijk worden aangegeven welke varianten/alternatieven zijn onderzocht en op welke wijze is gekomen tot de keuze van het voorkeursalternatief en het mma. Voor onderlinge vergelijking van de varianten/alternatieven moeten de milieueffecten van de alternatieven volgens dezelfde methode en met hetzelfde detailniveau worden beschreven.

Inrichting, beheer en onderhoud

Omdat de inrichting en het beheer en onderhoud van de dijktraluds belangrijk zijn voor de sterkte van het vegetatiedek en de ontwikkeling van natuurwaarden, is een beheersvisie voor de dijk tevens onderdeel van de uitwerking van alternatieven. Aandachtspunten voor de beheersvisie zijn de samenstelling (korrelgrootteverdeling) en dikte van het ophoog- en afdek materiaal, en de vormen van inrichting, beheer en onderhoud voor het ontwikkelen van de gewenste vegetatie.

¹⁸ Zie inspraakreacties nr. 4 t/m 7 (bijlage 4).

Preventieve, mitigerende en compenserende maatregelen

Bij elk alternatief moet worden aangegeven welke preventieve, mitigerende en compenserende maatregelen worden getroffen. Ten behoeve van het (deels) behouden van kleine gorzen of compensatie daarvan valt te denken aan:

- het aanbrengen van vooroevers en/of het instellen van een maairegim;
- het saneren van oude buitendijkse terreintjes en het inrichten hiervan voor natuurontwikkeling.

6.2.1 Nulalternatief

Het nulalternatief is voor het gehele dijktraject Nederlek geen reëel alternatief. Wel moet worden aangegeven of er deeltrajecten zijn die aan de veiligheidseisen voldoen en waarvoor het nulalternatief plaatselijk dus wel reëel is.

6.2.2 Meest milieuvriendelijk alternatief

Een meest milieuvriendelijk alternatief (mma) kan op twee wijzen worden gevonden, een 'passieve' en een 'actieve' wijze. De passieve wijze is die waarin na analyse van de milieueffecten van varianten en alternatieven, het alternatief met de minste negatieve milieueffecten tot mma wordt benoemd. In de startnotitie wordt deze 'passieve' benadering voorgesteld. De Commissie is echter van mening dat een 'actieve' aanpak van het mma het MER een grotere gebruikswaarde voor de besluitvorming kan geven. Bij deze aanpak wordt, na benoemen van de met prioriteit te beschermen of te ontwikkelen LNC-waarden, gezocht naar een alternatief dat deze waarden zo veel mogelijk ontziet, dan wel ontwikkelt (maar daarbij wel voldoet aan gestelde veiligheidseisen).

Het mma moet voorts:

- uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu;
- binnen de competentie van de initiatiefnemer liggen.

Het verwachte draagvlak of een eerder vastgelegd budget mogen geen argumenten zijn om oplossingsrichtingen met belangrijke milieuvoordelen buiten beschouwing te laten bij de ontwikkeling van een mma.

7. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

7.1 Algemeen

Bij de beschrijving van de milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu (met name LNC-waarden) moet, waar nodig, de ernst worden bepaald in termen van aard, omvang, reikwijdte, mitigeerbaarheid en compenseerbaarheid;
- de effecten van de dijkverbetering op de aspecten landschap, natuur en cultuurhistorie dienen afzonderlijk te worden beschreven. Ook dient te worden vermeld op basis van welke beoordelingscriteria de varianten en alternatieven tegen elkaar worden afgewogen;
- per milieugevolg moet worden beschreven of het om een permanent of tijdelijk effect gaat;
- zowel negatieve als positieve milieueffecten moeten aan bod komen;
- de manier waarop milieugevolgen zijn bepaald dient inzichtelijk en controleerbaar te zijn door het opnemen van basisgegevens in bijlagen of expliciete verwijzing naar geraadpleegd achtergrondmateriaal.

7.2 Landschap

Per alternatief dient te worden aangegeven in hoeverre de aangeduide ruimtelijk-visuele waarden en de ruimtelijke samenhang tussen binnendijkse bebouwing, de dijk en het buitendijkse gebied worden gehandhaafd dan wel gewijzigd, zowel per sectie als voor het gehele dijktraject. Om de ruimtelijk-visuele veranderingen inzichtelijk te maken kunnen op relevante plekken (brede) dwarsdoorsneden worden gepresenteerd, waaruit per alternatief het verschil tussen de huidige en de toekomstige situatie zichtbaar wordt.

In het bijzonder vraagt de Commissie aandacht voor de detaillering. Het huidige gevarieerde beeld van een dijk die gebruikt wordt door de particuliere eigenaren van de aangrenzende (boerderij)kavels, verdwijnt als het Hoogheemraadschap de dijk als een geheel gaat beheren. De oude, bestaande situatie, die verwijst naar het vroegere dijkbeheer door particulieren is zeldzaam aan het worden.

7.3 Natuur

De beschrijving van de effecten op de natuur dient zich te concentreren op het gebied dat direct door de ingreep wordt beïnvloed, maar daarnaast is het van belang om de ecologische samenhang in een groter verband in beschouwing te nemen. In het bijzonder geldt dit voor de corridorfunctie van in het gebied aanwezige kleine rietgorzen en wilgenbosjes.

Indien er sprake is van compenserende maatregelen, moet aangegeven worden wat er naar verwachting verloren gaat als gevolg van de werkzaamheden, wat er voor in de plaats komt en op welke locaties. Geef aan of het om een vergelijkbaar natuurlijk element gaat of dat er een geheel ander type natuur zal worden gerealiseerd.

7.4 Cultuurhistorie

Per alternatief dient te worden aangegeven welke patronen en elementen verloren gaan of worden aangetast, wat de waarde daarvan is en wat ervoor in de plaats komt. Mocht het inwendige van de dijk worden beïnvloed door de werkzaamheden, dan beveelt de Commissie een archeologisch onderzoek aan. Evenzo beveelt de Commissie de inschakeling van een bouwhistoricus aan bij het afbreken van bebouwing.

Bij de beoordeling van de varianten en alternatieven dient ook de dijk zelf als cultuurhistorisch element te worden beschouwd.

7.5 Overige aspecten

Aangegeven dient te worden op welke manier de dijkverbeteringen, inclusief het nieuwe beheersregime invloed kunnen hebben op de kwaliteit van het woon- en leefmilieu. De Commissie denkt hierbij met name aan situaties waarbij de dijk in tuinen of dichterbij de woningen aan komt te liggen (of verder van woningen komt te liggen), recreatieve functies van de dijk, de betekenis van wijziging in de verkeersfunctie van de dijk voor de aanwonenden en overlast (bijvoorbeeld geluidhinder) tijdens de werkzaamheden. De bestemming van af te graven en verontreinigde grond dient in het MER te worden opgenomen.

8. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling én met de referentiesituatie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. De alternatieven, met name bij knelpunten, dienen in dwarsdoorsneden te worden uitgewerkt, zodat de verschillen onderling en de veranderingen ten opzichte van de huidige situatie duidelijk afleesbaar zijn. Bij de vergelijking van de alternatieven kunnen de financiële aspecten worden betrokken om de realiteitswaarde van de alternatieven beter te kunnen beoordelen en de besluitvorming inzichtelijker te maken.

9. LEEMTEN IN INFORMATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieueffecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieuinformatie.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit;
- de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit.

10. EVALUATIEPROGRAMMA

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieueffectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland moeten bij het besluit aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat het Hoogheemraadschap van de Krimpenerwaard in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek geeft, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

11. VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen en dwarsdoorsneden. Voor de presentatie beveelt de Commissie verder aan om:

- de hoofdtekst van het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- bij gebruik van kaarten recente topografische kaarten of andere kaarten van dezelfde kwaliteit te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda erbij te voegen;
- in het MER detailkaarten, bovenaanzichten en dwarsprofielen te presenteren voor representatieve situaties en knelpunten, waaruit het verschil tussen de huidige en toekomstige situatie blijkt.

12. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste milieueffecten tijdens en na het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het mma en mogelijk het voorkeursalternatief;
- belangrijke leemten in kennis.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen voor het
milieueffectrapport Dijkversterking Nederlek,
Schuwacht – Opperduit

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 23 oktober 2001 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.

provincie **HOLLAND**
ZUID

DIRECTIE WATER EN MILIEU
afdeling Algemeen Beleid en
Coördinatie

CONTACTPERSOON
V.M. van den Broek
DOORKIESNUMMER
070 - 441 65 82
E-MAIL
broekv@pzh.nl

PROVINCIEHUIS
Zuid-Hollandplein 1
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

TELEFOON
070 - 441 73 27
FAX
070 - 441 78 15
WEBSITE
www.pzh.nl

Tram 1 en 9 en
bus 65 en 88 stoppen
bij het provinciehuis.
Vanaf station Den Haag CS
is het tien minuten lopen.
De parkeerruimte voor
auto's is beperkt.

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen :	24 OKT. 2001
nummer	
dossier	1200 - 1
kopie naar :	(lv)

Commissie voor de Milieueffectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

ONS KENMERK	UW KENMERK	BIJLAGEN	DATUM
DWM/2001/10.000	-	-	23 oktober 2001

ONDERWERP
startnotitie van het Hoogheemraadschap van de Krimpenerwaard voor het
voornemen om een dijkversterkingsplan te ontwikkelen voor het traject
Schuwacht-Voorstraat-Opperduit te Nederlek.

Namens Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland zend ik u een exemplaar van de op
15 oktober 2001 ontvangen startnotitie met betrekking tot bovengenoemde
onderwerp.

Gelet op artikel 7.14, tweede lid van de Wet milieubeheer zie ik uw advies ten
aanzien van de op te stellen richtlijnen uiterlijk 31 december 2001 tegemoet. Een
exemplaar van de kennisgeving is te uwer informatie bijgevoegd.

De directeur Directie Groen, Water en Milieu,

Voor deze,

mw. mr. J.M. Grasveld-Beijnen
hoofd bureau Coördinatie Vergunningen en Milieueffectrapportage

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de terinzagelegging van de startnotitie in Staatscourant nr. 206 d.d. 24 oktober 2001

provincie **HOLLAND**
ZUID

Kennisgeving

INSPRAAK STARTNOTITIE MILIEUEFFECTRAPPORTAGE DIJKTRAJECT NEDERLEK

ONDERWERP

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland hebben, ten behoeve van een op te stellen Milieueffectrapport (MER), op 15 oktober 2001 een startnotitie ontvangen van het Hoogheemraadschap van de Krimpenerwaard. Eén van de taken van het Hoogheemraadschap van de Krimpenerwaard is het beheer van de primaire waterkeringen langs de Lek. Naar aanleiding van de vijfjaarlijkse Veiligheidstoetsing van juli 1999 is gebleken dat onder andere het dijktraject Schuwacht-Voorstraat-Opperduut te Nederlek over een lengte van 5385 meter niet aan de veiligheidselen voldoet en versterkt dient te worden. Het dijktraject Nederlek is een primaire waterkering. Voor een wijziging of uitbreiding van een rivierdijk geldt de m.e.r.-plicht indien het dijktraject langer dan vijf kilometer is. Het opstellen van de startnotitie is de eerste stap in de m.e.r.-procedure. Met het publiceren van deze startnotitie maakt het Hoogheemraadschap van de Krimpenerwaard het voornemen kenbaar.

MER OP MAAT

Door de provincie Zuid-Holland wordt een 'Mer op maat' beleid gevoerd. De grondgedachte hiervan is dat inhoud en procedure worden toegesneden op de belangrijkste gevolgen voor het milieu, de keuzemogelijkheden van de Initiatiefnemer en de beleidsvrijheid van de bevoegde instanties. In dat kader zal het Milieueffectrapport in hoofdzaak de effecten op de landschapswaarden, de natuurwaarden en de cultuurhistorie beschrijven.

PROCEDURE

Na publicatie van deze startnotitie stellen Gedeputeerde staten van Zuid-Holland, op basis van de inspraak en na het advies van de Commissie voor de m.e.r. en de wettelijk adviseurs, de richtlijnen op waaraan het Milieueffectrapport (MER) zal moeten worden voldoen. Door het Hoogheemraadschap van de Krimpenerwaard wordt samen met het MER het ontwerp-dijkversterkingsplan opgesteld. Na inspraak en advisering over het MER en het ontwerpplan wordt een definitief plan opgesteld dat door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland op basis van artikel 7 van de Wet op de waterkering dient te worden goedgekeurd.

INFORMATIEAVOND

Het Hoogheemraadschap van de Krimpenerwaard organiseert een tweede Informatieavond op 31 oktober 2001 in het zaaiencentrum Amclitla aan het Raadhuisplein te Lekkerkerk, aanvang 19.30 uur. Op deze avond zal de startnotitie nader worden toegelicht. Deze avond is echter puur informatief bedoeld. Hieronder staat aangegeven op welke wijze inspraakreacties ingediend moeten worden.

INSPRAAK

Een ieder kan opmerkingen met betrekking tot de inhoud van de nog op te stellen richtlijnen schriftelijk kenbaar maken aan het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland. Dit college coördineert de voorbereiding en

de behandeling van deze m.e.r.-procedure.

Opmerkingen kunnen tot en met 26 november 2001 schriftelijk worden ingediend bij het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, Postbus 90602, 2509 LP 's-Gravenhage onder vermelding van DWM/2001/10.000.

Uw persoonlijke gegevens worden niet bekendgemaakt als u daar in een aparte brief bij de, van persoonlijke gegevens ontdane, schriftelijke opmerkingen om vraagt.

INZAGE

De startnotitie voor de m.e.r.-procedure ligt met ingang van 29 oktober 2001 tot en met 26 november 2001 op werkdagen ter inzage:

- bij de Directie Groen, Water en Milieu van de provincie Zuid-Holland, kamer D516, tijdens kantooruren, Zuid-Hollandplein 1 te Den Haag, tel.nr. (070) 441 73 24;
- in het gemeentehuis van Nederlek, sector Grondegebiedzaken, Unit VROM, van 08.30-12.30 uur, Burg. van der Willigenstraat 58 te Lekkerkerk, tel.nr. (0180) 66 77 18;
- bij het Hoogheemraadschap van de Krimpenerwaard, maandag t/m donderdag van 8.30-16.45 uur en vrijdag van 08.30-16.00 uur, Olympiade 3 te Krimpen aan den IJssel, tel.nr. (0180) 54 04 04.

Buiten kantooruren is inzage van de stukken mogelijk na telefonische afspraak.

INLICHTINGEN

Voor inhoudelijke opmerkingen met betrekking tot deze procedure kunt u contact opnemen met de heer V.M. van den Broek, tel.nr. (070) 441 65 82. Voor overige inlichtingen kunt u zich wenden tot de heer M. Roral, tel.nr. (070) 441 73 17.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Hoogheemraadschap van de Krimpenerwaard

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland

Besluit: Dijkversterkingsplan ex artikel 7 van de Wet op de waterkering

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C 12.2

Activiteit: Het Hoogheemraadschap van de Krimpenerwaard heeft het voor-nemen om de Lekdijk tussen Schuwacht en Opperduit over een lengte van 5385 meter te versterken, daar niet voldaan wordt aan de veiligheidseisen.

Procedurale gegevens:

kennisgeving startnotitie: 24 oktober 2001

richtlijnenadvies uitgebracht: 20 december 2001

Bijzonderheden: In het MER dient de gehanteerde overslagnorm voor het be-palen van de dijktafelhoogte te worden vermeld en gemotiveerd. Verder dient de extreme dijktafelhoogte voor de secties H1 en L, zowel ten opzichte van de huidige dijkhoogte ter plaatse als de overige dijktafelhoogtes in het MER te worden verklaard.

In het MER dient bijzondere aandacht uit te gaan naar de bouwlocaties in de gemeente Lekkerkerk, zowel binnen- als buitendijks, die zijn opgenomen in bestemmingsplannen. Een beschrijving van reeds gerealiseerde en voorgenomen activiteiten is van belang omdat voor sectie K de plannen van invloed zijn op het type dijkversterking en het tracé.

Bij de voorgenomen varianten voor de dijkvakken waarbij sprake is van be-houd van rietgorzen dienen niet alleen oplossingen in grond maar ook con-structieve oplossingen in de beschouwing te worden betrokken.

Samenstelling van de werkgroep:

ir. G.J. Flóriàn

dr.ir. J.J.T.M. Geerards (voorzitter)

dr. J. Renes

dr. J.T.C.M. Sprangers

Secretaris van de werkgroep: drs. M.P. Laeven

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cle. m.e.r.
1.	20011110	familie Monteban	Lekkerkerk	20011119
2.	20011108	N.V. Nederlandse Gasunie	Groningen	20011119
3.	20011108	S. de Jong	Lekkerkerk	20011119
4.	20012109	P. Simons	Lekkerkerk	20011119
5.	20011103	P. Simons	Lekkerkerk	20011119
6.	20011109	Lekstroom Transport BV	Lekkerkerk	20011119
7.	20011123	Dijkcommissie Lekkerkerk	Lekkerkerk	20011207
8.	20011119	Melis, P.C.L.	Lekkerkerk	20011207
9.	20011119	R. van Zoest	Lekkerkerk	20011207
10.	20011123	De Ruijter de Wildt & De Vroom Advocaten, namens Ouwehand Bouw BV	Leiden	20011207
11.	20011117	H.J. Paaij	Lekkerkerk	20011207
12.	20011120	Watersportvereniging "Lekkerkerk"	Lekkerland	20011207
13.	20011122	Neon-Art	Lekkerkerk	20011207
14.	20011112	M.L. Ottingh sr.	Lekkerkerk	20011207
15.	20011122	Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF)	Wageningen	20011207
16.	20011122	Harco v.o.f.	Lekkerkerk	20011207
17.	20011123	De Jonge Advocaten, namens Voorstraat Elf B.V., Benzinstation De Dijk B.V., dhr. A.W. Reijmers en mw. C.N. Reijmers-van Buren	Rotterdam	20011207